

ILLUMINATUS!
ESIMENE OSA

Silm püramiidis

ROBERT SHEA, ROBERT ANTON WILSON

silmi piramiidis

Tallinn 2008

Robert Shea, Robert Anton Wilson

The Illuminatus! Trilogy

The Eye in the Pyramid

Kas on tegu end sajandeid varjanud psühhopaatide kurja plaaniga vallandada pahaaimamatus maailmas iidne ja imelik õelus — või ohutute ohmudega? Põrguliku vandenõuga — või põrunud tudengite siseringinaljaga? On see Saul Goodmani halb õnn või jumalik juhus, mis aitab tal jälje üles korjata plahvatuses räsitud ajakirjatoimetuse kirjavahetusest? Nii algab ühe väsinud politseiniku metsik ja kummastav jaht salaühingule — ning vandenõule, mille niidid ulatuvad sajandite taha ja ületavad mandreid, uimastades terveid põlvkondi.

Satiiriliseks ulmekriminulliks maskeeritud kontrakultuurilise revolutsiooni manifesti “Illuminatus!” kirjutasid väidetavalt aastail 1969–1971 kahasse Robert Shea ja Robert Anton Wilson, kes ajakirja “Playboy” juures töötades said innustust kõikvõimalikke vandenõusid “paljastavatest” lugejakirjadest. Lisaks mõlema kirjaniku karjäärile, millest tähelepanuväärsemaks ja viljakamaks osutus küll Wilsoni oma, puhus neli aastat hiljem ilmunud “Illuminatus!” tuule tiibadesse uutele suundadele ühiskondlikus ja religioosnes mõtlemises, kirjanduses ja muusikas; ilma selleta poleks “Da Vinci koodi” ega telesarja “The X-files”. “Silm püramiidis” on triloogia esimene jagu ning ka mõlema autori esmaeestindus.

© Robert Shea ja Robert Anton Wilson, 1975

Tõlkinud Mart Kalvet

Toimetanud Margit Raias

Kaas Piret Ráni

© Kirjastuskeskus 2008

ISBN 978-9949-445-16-5

Gregory Hillile
ja Kerry Thornleyle

CAVEAT EMPTOR

ehk

paar sõna tõlkijalt

Käesolev teos on väga kange, selle mõju üllatustevaba aja-viitekirjandusega harjunud inimõistusele äraarvamatu. Välistatud pole tunnetuslike ebakõlade sagenemine ega isegi psühhoatilised episoodid, mistõttu soovitan teost tarvitada mõõdukates annustes, vältides kindlasti samal ajal muid taju muutvaid aineid ja seisundeid ning säilitades võimaluste piires elutervet skepsist ja satiirilist huumorimeelt. Õpetlikuks näiteks sellest, mis võib juhtuda inimesega, kes vastupidiselt toimib, sobib kindlasti Saksa häkker Karl “Hagbard” Koch, kes “Illuminatuse!” ja kokaiini koosmõjul 1980. aastatel hulga rumalusi korda saatis, kuni viimaks põlema läks.

Isiklike kogemuste najal võin kinnitada, et “Illuminatuse!” on tõesti maailmapilti nihutav mõju, ehkki ei tea seni, kas tänu rõhutatud ulmelisusele koos seksuaalsuse, uimastikasutuse ja nõiakunsti ohtra ja üksikasjalise kujutamise või hoopis sellest hoolimata. Minult näiteks nõudis teos, et ma teda tõlgiksin, mistõttu julgen arvata, et mõju oli positiivne. Paraku ei saa sama lubada igaühele — ilmselgelt ei olnud autorite jaoks

tähtis, millises suunas lugeja vaated elule ja asjadele nihkuvad; oluline oli vaid nihe, liikumine ise: et pärast teose läbimist poleks läbija maailm enam endine. Samavõrd sõgeda lusti kui vaheda vaimukusega lüüakse nende kaante vahel vankuma nii parem- kui vasakpoolseid dogmasid koos paljude kivistuma kippuvate pretendentidega täiuslikele poliitilistele süsteemidele ja ajaloolistele tõdedele. Et vähemalt paari pealtnäha huupi lajatatud hoobiga suutsid autorid tabada naelapead, tõestavad kas või mõned oma aja võtmes prohvetlikud nägemused lähitulevikust. Seega on ehk just praegu, nelikümmend aastat pärast Chicago murdelisi tänavarahutusi, epohhil, mil ajalookäsitluste ja maailmapiltide valuline pörkumine ja muljudasaamine võtab üleilmsed mõõtmed, ometi põhjust rõõmutada, et viimaks ilmub emakeeles üks olulisemaid vandenõu-omaane — nurgakivi žanrile, mille saavutustepalett ulatub Jorge Luis Borgese, Thomas Pynchoni, Philip K. Dicki, Arturo Pérez-Reverte ja Umberto Eco kõrgkirjanduslikest paranoia-tormidest Dan Browni ja Martin Langfieldi tarbemenukiteni.

Lisaks ülaltoodule tunnen kohustust hoiatada huvilisi ka selle eest, et täies mahus pole ma suutnud “Illuminatuse!” kõiki nüansse eesti keelde ümber panna; usun, et see pole võimalikki. Kitsamas plaanis puudutab see psühheedeelseid ja unenäolisi James Joyce’i trans- või metalingvistilist stiili matkivaid löike (ka üks autoreist, R. A. Wilson on nentunud, et osa neist vabadele assotsiatsioonidele ja inglise keele hääl-duse iseärasustele rajanevatest, kahe-, kolme- ja enamaki-hilistest teadvuse voogesituslikest kalambuuriidest avasid mõne oma sünkronistlikest tähendustest alles aastaid pärast teose ilmumist), laiemas plaanis aga poliitilist ja kultuurilist, eriti 1960ndate ja 1970ndate aastate USA pool-põrandaalust, kontra-ent-samas-pop-kultuurilist kaasteksti, millesse suur osa narratiivist on paigutatud. Postmodernistliku, dekonst-

raktivistliku kirjanduse kaootilise vaimu truude teenritena on Shea ja Wilson teose tihedalt asustanud läbisegi tõeliste ja väljamõeldud tegelaste, paikade, sündmuste, rühmituste ning üllitistega. Et tõlkest kolmandikku ei moodustaks joonealused märkused — ja et mitte röövida lugejailt kogu iseavastamise rõõmu —, loobusin paiguti täiendavatest selgitustest. Loodan, et tervik on siiski hoomatav ka sõnastike-teatmeteoste virnata, ning et mõned joonealused selgitused aitavad selle mõistmisele kaasa hoogu liigselt pidurdamata. Usun, et kohtume peagi “Silm püramiidis” järje “Kuldne õun” vahendusel. Seniks aga soovin püsivust fnordide otsimisel päevauudistest: ükskord te näete neid niikuinii!

Suur tänu kõigile, kes aitasid tõlget, mida seni pean enda olulisimaks, vormistada ja täpsustada ning mitmel teemal agaralt kaasa mõtlesid, eriti toimetajale ja korrektorile Margit Raiasele, Eesti Keele Instituudi keelenõuande karastunud telefoniteenistujaile, Peeter Pällile, Ameerika Ühendriikide saatkonna teabekeskusele Tallinnas, e-postiloendi sf2001 liikmeile, Eesti Diskordianistlikule Kabalile ning kõigile kolleegidele ja sõpradele, kes mu tihti kummastavaile küsimusile kellaajast ja esitamissagedusest hoolimata vapralt vastuseid otsisid ega pahandanud, kui ma nende head nõu alati kuulda ei võtnud: Raul Aavale, James Baginskile, Pearu Helenurmele, Kill Kaarele, Tarvo Kurmile, Ahto Külvetile, Lauri Lukasele, Margus Lõville, Signe Noppelile, Tanel Rajale, Riho Rajandile, Tiina Randusele, Piret Ränile, Anna Shefile, Silver Särale, Tarmo Vaarpuule, Andres Varustinile ja teistele.

M. K. — august 2008

ESIMENE RAAMAT

verwittung

Maailma ajalugu on salaühingute vaheliste sõdade ajalugu.
— Ishmael Reed, «Mumbo-Jumbo»

ESIMENE REIS, EHK KETHER

Dealey väljakult Watergate'ini...

Purpurtark avas suu ja liigutas keelt ja kõneles neile nii, ja ta ütles:

Maa väriseb ja Taevad vappuvad, elajaloomad kogunevad ühtekokku ja inimeste rahvad löövad üksteisest lahku; tulemäed paiskavad üles kuumust, samal ajal kui teisel muutub vesi jääks ja sulab; ja mõnel päeval sajab lihtsalt vihma.

Tõepoolest palju asju saab juhtuma.

— Lord Omar Khayaam Ravenhurst, P. C. V., «Epistlite raamat», «Aus tõeraamat»

See juhtus tol aastal, kui nad viimaks eshatoni immanentisid. 1. aprillil jõudsid selle maailma vägevad tuumasõjale lähemale kui iial varem, ning seda kõike ühe vähetuntud saare pärast, mis kandis nime Fernando Poo. Selleks ajaks, kui rahvusvahelised suhted naasid oma tavalisele külma sõja aegsele tasele, nimetasid mõned teravmeelitsejad seda maailma ajaloo maitseelagedaimaks aprillinaljaks. Ma tean juhtumisi toimunu kõiki üksikasju, ent mul pole aimugi, kuidas neid edasi anda sellisel moel, et see enamikule lugejaist mingilgi määral mõistuspärane tunduks. Näiteks pole ma isegi kindel, kes ma olen,

ning mu piinlikkustunne selle seiga osas paneb mind endalt küsima, kas te usute üldse midagi, mida ma avalikuks teen. Mis veelgi hullem — hetkel olen ma väga teadlik ühest oravast — Central Parkis, kohe 68. tänava lähedal, New York Citys —, kes hüppab puult puule, ja ma arvan, et see toimub 23. aprilli öösel (või on tegu 24. aprilli hommikuga?), ent orava sidumine Fernando Pooga käib hetkel üle minu võimete. Ma anun teilt leplikkust. Ma ei saa teha midagi, mis muudaks asju kellegi jaoks meist kergemaks, ning teie peate leppima sellega, et teid kõnetab kehatu hääl, nii nagu mina lepin vajadusega asju välja öelda, ehkki olen valuliselt teadlik tõigast, et kõnelen nähtamatu, võib-olla isegi olematu publikuga. Targad mehed on pidanud maailma tragöödiaks, farsiks, isegi silmamoondaja trikiks; kuid nad kõik, kui nad on tõeliselt targad, mitte lihtsalt intellektuaalsed vägistajad, tunnistavad, et kahtlemata on tegu iselaadse lavaga, millel me kõik etendame rolle, mille osas meid enne eesriide tõusmist väga napilt juhendatud on, rääkimata proovide tegemisest. Kas minust on liig paluda, et lepime esialgu kokku, et võtame seda kui tsirkust, kui gastrollivat karnevalietendust, mis uitab ümber Päikese rekordilise nelja miljardi aasta pikkuse hooaja raames, esitledes aina uusi peletisi ja võlutrikke, narritempe ja veriseid äpardusi, imesid ja prohmakaid, lahutamata küllastajate meelt siiski piisavalt hästi selleks, et takistada neil ükshaaval lahkumast ja naasmast kodudesse, et magada tolmukorra all pikka ja igavat talveund? Siis öelgem — vähemalt mõnd aega —, et olen ennast leidnud etenduse juhatajana, ent seegi kroon sobib mu pähe (kui mul on pea) kehvasti ja ma pean teid hoiatama, et nii suure maailmakõiksuse jaoks on trupp liiga väike ning paljud meist peavad etenduse käigus lavale tulema kahe või kolme numbriga, nii et võite mind oodata tagasi mitmel muul kujul. Tõepoolest palju asju saab juhtuma.

Näiteks just praegu ma üldsegi ei veiderda ega tee nalja. Ma

olen pahane. Ma olen Nairobis, Keenias, ja mu nimi on, vabandage väga, Nkrumah Fubar. Mu nahk on musta värvi (Kas see häirib teid? Mind ei häiri.) ja ma olen, nagu enamik teistki, poolel teel hõimkondluse ja tehnoloogia vahel; kui väljenduda otsekohe-semalt, siis linnaeluga võrdlemisi kohanenud *kikuyu* šamaanina usun ma ikka veel nõiakunsti — ma pole veel nii narr, et eirata oma meelte pakutud tõenduseid. On 3. aprill ning Fernando Poo on rikkunud mu und mitu ööd ühtejärke, nii et ma loodan, et andestate mulle, kui tunnistan, et hetkel on mu asjaajamised kõike muud kui valgustuslikud ning ei kujuta endast midagi vähemat kui Ameerika, Venemaa ja Hiina riigipeade nukkude ehitamist. Arvasite ära: ma kavatsen kuu aega iga päev nende peadesse nõelu torkida; kui nemad ei lase mul magada, ei lase mina neil magada. Mõnes mõttes ongi see Õiglus.

Tõtt-öelda vaevasid Ühendriikide presidenti järgmistel nädalatel mitu tõsist migreeni, kuid Moskva ja Pekingi ateistidest valitsejad olid võlukumstile vähem altid. Nemad ei andnud märku ühestki valutorkest. Kuid pidage, siin on veel üks meie tsirkuse esinejaist, pealegi üks arukamaid ja viisakamaid selle kamba peale — ta nime pole võimalik hääldada, kuid te võite teda kut-suda Howardiks, ning juhtumisi on ta sündinud delfiinina. Ta ujub läbi Atlantise varemete ning täna on 10. aprill — aeg liigub; ma pole kindel, mida Howard näeb, ent see teeb ta murelikuks ning ta otsustab sellest Hagbard Celine'ile rääkida. Mitte, et ma teaksin tol hetkel, kes on Hagbard Celine. See selleks; vaadake lainete rullumist ja rõõmustage, et siinkandis veel palju reostust pole. Vaadake, kuidas kuldne päike valgustab iga lainet helgiga, mis kummalisel kombel sädeleb hõbejaks läikeks; ja vaadake, vaadake laineid —, kuidas nad rulluvad, nii et on lihtne ületada viietunnine ajalõhe sekundiga ning leida end puude ja mulla juu-rest, kus on isegi paar langevat lehte, mis lisavad luulelisust enne õuduse algust. Kus me oleme? Viis tundi eemal, ma ju ütlesin — viis tundi ida pool, kui olla täpne, nii et samal hetkel kui Howard

viskab Atlantises kukerpalli, pikeerib Sasparilla Godzilla, turist Simcoest, Ontario osariigist (tal oli ebaõnn sündida inimlendina) siinsamas stiilipuhtalt ja sajab teadvusetult maapinnale. Siin on Mexico City Chapultepeci pargi antropoloogiamuuseumi vabaõhu-tiib ja ülejäänud turistid on vaese daami kokkukukumise pärast üsna endast väljas. Hiljem ütles Sasparilla, et seda tegi kuumus. Tähtsais asjus Nkrumah Fubarist märksa vähem haritud inimesena ei tahtnud ta kellelegi öelda ega isegi iseendale meenutada, mis ta tegelikult pikali paiskas. Kodus Simcoes oli inimestel ikka kombeks öelda, et Harry Godzilla sai Sasparillaga abielludes endale mõistliku naise, ning Kanadas (või Ühendriikides) on mõistlik mõni tõde varjule jätta. Ei, antud hetkel oleks parem, kui ma ei nimetaks neid tõdedeks. Olgu öeldud, et ta nägi, või kujutas ette, et nägi, kuidas teatud pahaendelist sorti kramplik muie või grimass libises üle vihmajumal Tlaloci hiidkuju näo. Mitte ükski Simcoe elanik polnud kunagi varem midagi sellist näinud; tõepoolest palju asju saab juhtuma.

Ja kui te arvate, et see vaene naine oli ebatavaline juhtum, peaksite uurima nii asutustes töötavate kui erapraksisega psühhiaatrite ülestähendusi ülejäänud kuust. Teated ebatavalisest rahutusest ja usumaaniatest skisofreenikute seas vaimuhaiglais sagesid plahvatuslikult; tavalised mehed ja naised astusid tänavalt sisse, et kaevata neid jälgivate silmade, lukustatud ruumidest läbi liikuvate peakotte kandvate kujude, arusaamatuid käske jagavate kroonitud tegelaste, end jumalaks või kuradiks nimetavate häälte üle; see kõik oli muidugi paras nõiakeedus. Kuid mõistusepärane ühiskondlik arvamus oli panna kõik see Fernando Poo tragöödia järellainetuse süüks.

Telefon helises 24. aprilli hommikul kell 2.30. Tuimalt, juhmilt, nürilt, kobamisi, pimedusest leian ja tuvastan ma keha, isiksuse, ülesande. «Goodman,» kohman torusse, hoides end ühe käe najal üleval, ikka veel teel tagasi kaugelt-kaugelt.

«Pomm ja tapmine,» teatab mulle elektriliselt eunuhlik hääl

torus. Ma magan alasti (vabandust selle pärast) ning tirin aadressi üles kirjutades jalga trussikuid ja pükse. Idapoolne 68. tänav, Rahvusvaheliste Suhete Nõukoja lähedal. «Juba liigun,» kosten toru hargile asetades.

«Mis? On?» pomiseb Rebecca voodist. Temagi on alasti ning see toob meelde ülimeeldivad mälestused mõne tunni tagant. Küllap mõned teist jahmuvad, kui ütlen, et olen üle kuuekümne aastane ja tema vaid kahekümne viiene. Ma tean küll, et asja ei paranda palju töik, et oleme abielus.

See pole oma vanuse kohta paha keha ning vaatepilt Rebeccast, kellelt suurem osa linu on kõrvale heidetud, tuletab mulle meelde, kui võrd heas vormis see tegelikult on. Tegelikult ei mäleta ma selles punktis isegi, et olen olnud tsirkuseetenduse juhataja, või on see väike kaja, mis mulle jääb, segamini une ja unenäoga. Ma suudlen Rebecca kaela — piinlikkust tundmata, sest ta on mu naine ja mina olen tema mees —, ja ehkki ma olen mõrvarühma — täpsemalt põhjapiirkonna mõrvarühma — inspektor, on aimdused selles kehas võõrana olemisest koos mu unenägudega haihtunud tühja õhku. Tühja õhku.

«Mis?» kordab Rebecca, ikka rohkem unes kui ärkvel.

«Neetud napakad radikaalid jälle,» kosten ma särki selga tõmmates, teades, et tema poolteadvusel olekus on iga vastus sama hea kui iga teine.

«Mm,» ütleb ta rahuldatult ja keerab jälle unes külge.

Ma pesin natuke nägu, samal ajal kui vana väsinud mees mind peeglist vaatas, ja libistasin harja läbi juuste. Oli täpselt piisavalt aega, et mõelda vaid paari aasta kaugusel ootavale pensionipõlvele ning meenutada üht konkreetset süstlanõela ja päeva Catskillsi mägedes koos mu esimese naise Sandraga, tollal kui neil oli seal veel vähemalt puhast õhku... Sokid, kingad, lips, kaabu... Ja lein ei lõppe iialgi; nii palju kui ma ka Rebeccat armastasin, ei lakanud ma kunagi Sandrat leinamast. Pomm ja tapmine. On see vast

üks *meshuganah** maailm. Kas mäletate, kui New Yorgis võis kell kolm öösel sõita liiklusummikuisse sattumata? Need ajad olid läbi; päevasel ajal keelatud veokid vedasid kõik oma kaupa laiali nüüd. Kõik pidid teeskleva, et enne koitu on reostus ära läinud. Mu papa ütles ikka: «Saul, Saul, nad tegid seda indiaanlastega ja nüüd teevad iseendiga. *Goyische narrs***.» Ta lahkus Venemaalt, põgenedes 1905. aastal pogrommide eest, aga ma arvan, et ta nägi üsna palju, enne kui välja pääses. Mulle paistis ta tollal küünilise vanamehena, ja mina jätan nüüd teistele küünilise vanamehe mulje. Kas selles kõiges on mingitki mustrit või mõtet?

Plahvatuspaik oli üks neist vanadest kontorihoonetest, fuajee põrand kaetud gootika-ja-piparkoogistiilis kujundusega. Tolle tunni hämaras valguses meenutas see mulle filmi «Charlie Chan vahakujude muuseumis» õhustikku. Ning mingi lõhn tungis mu sõormeisse kohe, kui sisse astusin.

Ukse taga lesisklev patrullpolitseinik krapsas mind mädages valveseisangusse. «Seitsmeteistkümnes korrus ja osa kaheksateistkümnendast on läinud,» teatas ta. «Nagu ka lemmikloomapood siin esimesel korrusel. Mingisugune dünamiika-aps. Miski muu pole siin all viga saanud, aga kõik akvaariumid läksid. Sellest ka see lõhn.»

Barney Muldoon, Hollywoodi võmmi välimuse ja maneeridega vana sõber, ilmus varjudest — sitke sell, ja kaugeltki mitte nii juhm, kui talle meeldis teeselda, mistõttu ta oligi pommirühma juht.

«Sinu lapsuke, Barney?» küsisin tseremoonitsemata.

«Paistab nii. Keegi ei saanud surma. Sind kutsuti välja, kuna kaheksateistkümnendal korrusel oli rätsepamannekeen põlenud ja esimesena siia jõudnud ekipaaž arvas, et see on inimese laip.»

* *Meshuganah* — jidiši keeles «hullumeelne».

** *Goyische narrs* — jidiši keeles «mittejuutidest narrid».

(Pidage: George Dorn karjub...)

Vastuse peale ei liikunud Sauli näos ükski lihas — ent Politseinike Vennasordu pokkerimängijad olid ammugi loobunud üritustest lugeda seda seletamatut talmudlikku ilmet. Barney Muldoonina teadsin ma, kuidas tunneksin end, kui mulle antaks võimalus kukutada see juhtum teise osakonna kaela ning kiirustada koju Rebecca Goodmani suguse kauni kaasa juurde. Ma naeratasin Saulile ülevalt alla — tema pikus oleks praegu takistuseks tema töötamisele politseis, kuid tollal, kui tema noor oli, olid reeglid teised — ja lisasin vaikselt: «Siiski võib siin olla midagi ka sinu jaoks.»

Viltkaabu nõksatas allapoole, kui Saul võttis välja oma piibu ja asus seda toppima. Ta ei kostnud muud kui: «Nii?»

«Praegusel hetkel,» jätkasin ma, «ei tee me muud, kui võtame ühendust kadunud isikute osakonnaga, aga kui see, mida ma kardan, osutub tõeks, jõuab see lõpuks ikka sinu lauale.»

Ta läitis tiku ja hakkas popsima. «Praegusel kellaajal... kadunud isik võib... hommikuks välja ilmuda,» teatas ta mahvide vahele. Tikk kustus ja varjud liikusid seal, kus keegi ei liigahtanudki.

«Ja antud juhul võib ka mitte ilmuda,» ütles Muldoon. «Ta on nüüd juba kolm päeva kadunud.»

«Sinu kasvu iirlane ei saa olla palju peenetundelisem kui elefant,» kohmas Saul väsinult. «Ära kiusa mind. Mida sa tead?»

«Kontor, kuhu pomm pandi,» selgitas Muldoon, ise ilmselgelt õnnelik, et saab süngelt sõnumit jagada, «oli ajakirja «Vastasseis» toimetus. Nad on natuke vasakule kaldu, nii et see oli tõenäoliselt parem-, mitte vasakäärmuslaste töö. Huvitav on aga see, et me ei saanud toimetajat, Joseph Malikut, kodunt kätte, ja kui helistasime ühele abitoimetajale, siis mis sa arvad, mis ta meile ütles? Malik kadus kolme päeva eest. Ta majaomanik kinnitab seda. Ta on ise üritanud Malikut kätte saada, sest

majas kehtib lemmikloomade pidamise keeld ja teised elanikud kaebavad ta koerte pärast. Niisiis, kui üks mees kaob silmapiirilt ja seejärel pannakse ta kontoris pomm, siis on mul tunne, et see asi võib lõpuks jõuda mõrvaosakonna huviorbiiti, või mis sa arvad?»

Saul mühatas. «Võib ja võib ka mitte,» arvas ta. «Ma lähen koju. Helistan hommikul kadunud isikute osakonda ja uurin, mis neil öelda on.»

Patrullpolitseinik avas suu. «Teate, mis mind selle juures kõige rohkem häirib? Egiptuse suitsisigijad.»

«Mis asjad?» päris Saul.

«Seal lemmikloomapoes,» selgitas politseinik fuajee teise otsa poole osutades. «Ma vaatasin kahjud üle; neil oli üks paremaid troopiliste kalade kollektsioone New York Citys. Isegi Niiluse tilaapiad ehk Egiptuse suitsisigijad.» Ta täheldas ilmet kahe uurija näol ja lisas vabandavalt: «Kui te pole akvaristid, ei saagi te sellest aru. Aga, uskuge mind, Egiptuse suitsisigijaid on tänapäeval raske leida, ja need siin on kõik surnud.»

«Suitsisigijad?» küsis Muldoon umbusklikult.

«Jah, nad hoiavad poegi paar päeva pärast sündi suus ega neela neid mitte kunagi alla. See on üks tore asi kalade pidamise juures: saab nautida looduse imeväarsuseid.»

Muldoon ja Saul vaatasid teineteisele otsa. «Väga innustav,» ütles Muldoon lõpuks, «et tänapäeval nii palju kolledži lõpetanud mehi politseisse tööle tuleb.»

Lifti uks avanes ja ilmus Dan Pricefixer, Muldoonile alluv punapäine noor uurija, kes kandis metallkasti.

«Ma arvan, et see on tähtis, Barney,» alustas ta otsekohe, Sauli poole üksnes noogutades. «Pagana tähtis. Ma leidsin selle kiviklibu hulgast ja kuna see oli osaliselt lahti löödud, vaatasin sisse.»

«Ja edasi?» uuris Muldoon.

«See on kõige imelikum hunnik kontorisest kirjavahetust, mida minu silmad näinud on. Veider nagu tissipaar piiskopi küljes.»

See saab olema üks pikk öö, mõtles Saul järsku ebameeldiva aimdusega. Pikk öö ja raske juhtum.

«Tahad piiluda?» küsis Muldoon talt kahjurõõmsalt.

«Leidke parem mingi koht, kus maha istuda,» pani Pricefixer ette. «Nende läbilugemine võtab aega.»

«Lähme kohvikusse,» pakkus Saul.

«Teil ei ole õrna aimugi,» kordas patrullpolitseinik, «kui väärtuslik on Egiptuse suitsisigija.»

«See on raske kõigi rahvaste esindajatele, nii inimestele kui kaladele,» kostis Muldoon, proovides sel moel järele aimata Sauli kõnepruuki, mida ta tegi harva. Nad pöördusid koos Sauliga kohviku poole, jättes endast maha ebamääraselt mureliku patrullpolitseiniku.

Tolle nimi on James Patrick Hennessy ja ta on politseis töötanud kolm aastat. Ta ei tule üldse sellesse loosse tagasi. Tal oli viieaastane vaimse puudega poeg, keda ta abitult armastas; te näete iga päev tänaval tuhandeid tema omale sarnaseid nägusid ega aimagi, kui hästi nad oma tragöödiad taluvad... ja George Dorn, kes kunagi tahtis teda maha lasta, karjub ikka veel... Aga Barney ja Saul on kohvikus. Vaadake ringi. Üleminek gootilikust fuajeest sellesse lamineeritud funktsionaalsuse ja sädelevate plastmassvärvidega täidetud ruumi on, nagu mõni ütleks, psühheedelne. Lõhna ärge pange tähele; siin oleme loomapoele lähemal.

Saul võttis kaabu peast ja libistas käega mõtlikult läbi oma hallide juuste, samal ajal kui Muldoon kaks esimest memorandumit kiire pilguga läbi luges. Hoidke oma piip ja prillid. Neis oli kirjas nii:

PROJEKT ILLUMINATI: MEMO #1

7/23

J. M.:

Esimene viide, mille ma leidsin, on Jacques Elluli «Vägivallast» («Violence», Seabury Press, New York, 1969). Ta ütleb (lk 18–19), et Valgustatutele pani aluse Joachim Fiorest 11. sajandil ning alguses õpetasid nad algset kristlikku vaesuse ja võrd-
suse doktriini, kuid hiljem, 15. sajandil Fra Dolcino juhtimise all muutusid vägivaldseks, rüüstasid rikkaid ja kuulutasid kohe saabuvat Vaimu valitsusaega. «1507. aastal,» ütleb ta kokkuvõtteks, «said neist võitu «korra jõud», s.o sõjavägi Vercelli piiskopi juhtimisel.» Illuminaatide liikumisest varasematel sajanditel ega ka uuemal ajal ei räägi ta sõnagi.

Täna hiljem on mul rohkem teavet.

Pat

P. S. Leidsin Fiore Joachimi kohta veel üht-teist «National Review'» arhiivist; William Buckley ja tema semud usuvad, et Joachim on süüdi kaasaegses liberalismis, sotsialismis ja kommunismis; nad on ta peenes teoloogilises keelepruugis hukka mõistnud. Tema ketserlikkus väljendus selles, nagu nad ütlevad, et ta «immanentis kristliku eshatoni». Kas tahad, et ma vaataksin selle tähenduse järele tomismi-teemalisest tehnilisest traktaadist? Ma arvan, et see tähendab umbes maailmalõpu lähemaletoomist.

PROJEKT ILLUMINATI: MEMO #2

7/23

J. M.:

Mu teisest allikast oli rohkem abi: Akron Daraul, «Salaühingute ajalugu» («A History of Secret Societies», Citadel Press, New York, 1961).

Daraul on samuti ajanud illuminaatide jälgi tagasi 11. sajandisse,

aga mitte Fiori Joachimini. Tema näeb päritolu Islami ismailiitide sektis, keda tunti ka assassiinide ordu nime all. Nead võideti 13. sajandil, kuid hiljem tulid nad uue, vähem vägivaldse filosoofiaga tagasi ja muutusid ajapikku tänapäevaseks ismailiitide usulahuks, mida juhib Aga Khan. Küll aga võtsid Valgustatud (*Roshinaya*) 16. sajandil Afganistanis taaskasutusele assassiinide ordu algupärased taktikad. Mogulite ja pärslaste allianss hävitas nad viimseni (lk 220–223). Ent «seitsmeteistkümnenda sajandi alguses pandi alus Hispaania Valgustatutele — Allumbradodele, kes mõisteti Suure Inkvisiitsiooni ediktiga 1623. aastal hukka. 1654. aastal pälvisid Prantsusmaa avalikkuse tähelepanu «valgustatud» Guerinetid.» Ja viimaks — see on see osa, mille vastu Sa kõige suuremat huvi tundsid — asutas Baieri illuminaadid 1776. aasta maipühal Baierimaal Ingolstadtis endine jesuiit Adam Weishaupt. «Mõnedes tänase päevani säilinud dokumentides leidub mitmeid sarnasusi Saksa ja Kesk-Aasia illuminaatide vahel: sarnasusi, mida on raske pidada puhasteks kokkusattumusteks.» (lk 255). Weishaupti illuminaadid surus Baieri valitsus 1785. aastal maha; Daraul mainib ka 1880. aastate Pariisi illuminaate, ent oletab, et tegu oli vaid mööduva moehullusega. Ta ei nõustu arvamusega, et illuminaadid on tänase päevani olemas.

See asi paistab hakkavat tõsiseid mõõtmeid võtma. Miks me üksikasju George'i eest varjame?

Pat

Saul ja Muldoon vahetasid pilke. «Vaatame järgmist,» pakkus Saul. Nad lugesid Muldooniga koos:

PROJEKT ILLUMINATI: MEMO #3

7/24

J. M.:

«Encyclopædia Britannical» on sel teemal vähe öelda (1966. aasta väljaanne, 11. köide, «Halicar – Impala,» lk 1094):

Illuminaadid (1d k *illuminati*), lühiajaliselt tegutsenud vabariikliku vabamõtlemise liikumine, asutatud 1776. aasta maipühal, asutajaks oli Adam Weishaupt, kanoonilise seaduse professor Ingolstadtis ja endine jesuiit... Alates 1778. aastast hakkasid nad looma sidemeid mitmete vabamüürlaste loožidega, milles neil õnnestus tihti ühe peamistest konvertiitidest, A. Knigge (q. v.) tõukel haarata juhtpositsioon...

Kava ise veetles kirjamehi nagu Goethe ja Herder, ning isegi Gotha ja Weimari valitsevaid hertsogeid...

Liikumises süvenesid sisevastuolud ning viimaks keelati selle tegevus Baieri valitsuse ediktiga 1785. aastal.

Pat

Saul katkestas lugemise. «Veame kihla, Barney,» lausus ta vaikselt, «et too kadunud Joseph Malik on seesama J. M., kellele need memod kirjutatud on.»

«Muidugi,» vastas Muldoon põlglikult. «Need illuminaatilisid tüübid tegutsevad ikka veel ja said ta kätte. Jumala pärast, Saul,» lisas ta, «ma hindan seda, kuidas su mõistus tavaliselt nagu teibaga faktidest ette hüppab. Aga tühjalt kohalt alustades ei jõua aimduste toel eriti kaugele.»

«Me ei alusta tühjalt kohalt,» kostis Saul tasaselt. «Ma ütlen, mis meil alustuseks olemas on. Esiteks,» — ta tõstis sõrme — «ühesse hoonesse pandi pomm. Teiseks,» — veel üks sõrm — «üks oluline juhtivtöötaja kadus kolm päeva enne pommirünnakut. Juba saame teha järelduse, või isegi kaks järeldust: miski sai ta kätte, või siis teadis ta, et miski on ta sihikule võtnud, ja põikas kõrvale. Nüüd heida pilk neile kirjadele. Punkt kolm,» — ta tõstis järgmise sõrme — «üldkasutatav viitematerjal «Encyclopædia Britannica» paistab eksivat selles osas, mis puudutab illuminaatide ühingu teket. Nemad ütleavad, et 18. sajandil Saksamaal, aga teiste kirjade järgi päri-

nevad nad — kohe vaatame — 17. sajandi Hispaaniast, 17. sajandi Prantsusmaalt, siis veel 11. sajandil Itaaliast ja poole maailma kauguselt Afganistanist. Nii saame teha teise järelduse: kui «Britannica» paneb mööda selle asja algusega, võivad nad eksida ka lõpudaatumi osas. Kui nüüd panna need kolm punkti ja kaks järeldust kokku...»

«Ja illuminaadid said kätte toimetaja ja lasksid ta toimetuse õhku. Jabur. Minu meelest kihutad sa ikka liiga kiiresti.»

«Võib-olla pole mu kiirus küllaldane,» arvas Saul. «*Vähemalt* paar sajandit tegutsenud organisatsioon, mis on suurema osa sellest ajast oma saladusi üsna hästi varjanud, võib nüüdseks olla üsna võimas.» Möttelõng katkes, jutt vaikis ning ta sulges silmad, et keskenduda. Hetke pärast pööras ta nooremale mehele otsiva pilgu.

Ka Muldoon oli mõtlemisega tegelenud. «Ma olen näinud inimesi Kuul maandumas,» ütles ta. «Ma olen näinud, kuidas tudengid tungivad haldushoonesse ja situvad dekaani paberikorvi. Ma olen isegi näinud miniseelikus nunnasid. Aga see kaheksasada aastat salaja tegutsenud rahvusvaheline vandenõu on sama hea kui avada oma kodu uks ja leida eest James Bond ja Ühendriikide president isiklikult ägedas tulevahetuses Fu Manchu ja viie algupärase venna Marxiga.»

«Sa püüad veenda end, mitte mind. Barney, see paistab nii kaugele välja, et kui saaksid selle kolmeks tükiks murda, oleks iga tükk ikka nii pikk, et sellega saaks kellelgi Bronxis tagumikku torkida. Salaühing, mis tegeleb jätkuvalt rahvusvahelise poliitika tuksikeeramisega, *ongi olemas*. Iga mõtlev inimene on seda kunagi kahtlustanud. Keegi ei taha enam sõda, ometi sõjad toimuvad — miks? Tunnista, Barney — see on see ränkraske juhtum, millest oleme alati painajaid näinud. See on valumalmist. Kui see oleks laip, saaksid kõik kuus kirstukandjat matustel topeltsongad. Noh?» õhutas Saul.

«Noh, me peame kas midagi tegema või poti vabastama, nagu mu õnnis emake ikka ütles.»

See juhtus tol aastal, kui nad viimaks eshatoni immanentsid. 1. aprillil jõudsid selle maailma vägevad tuumasõjale lähemale kui iial varem, ning seda kõike ühe vähetuntud saare pärast, mis kandis nime Fernando Poo. Aga samal ajal, kui kõik muud pilgud olid kartlikus ootuses ja meeleheitlikus lootuses pööratud ÜRO hoonele, elas Las Vegases üks ainulaadne isik, keda tunti Carmelina. Tema maja asus Date'i tänaval ning sellest avanes võrratu vaade kõrbele, mida ta hindas. Talle meeldis veeta pikki tunde metsikute kaktustega kaetud kõnnumaad piieldes, ehkki ta ei teadnud, miks. Kui oleksite talle öelnud, et ta pöörab sümboolselt inimkonnale selga, poleks ta teid mõistnud ega ka solvunud; see märkus oleks tema jaoks olnud lihtsalt asjassepuutumatu. Kui oleksite lisanud, et ta ise on kõrbeelukas nagu mürkvaraan ja lõgismadu, oleks tal hakanud igav ja ta oleks teid lahterdanud narriks. Carmeli jaoks oli suurem osa maailmast täidetud narridega, kes küsisid mõttetuid küsimusi ja muretsesid mõttetute asjade pärast; ainult mõned, nagu ta ise, olid avastanud, mis on tegelikult tähtis — raha — ja ajasid seda taga takistuste, süümepiinade ja ebaolulisusteta. Tema lemmikhetked olid need, mil ta, nagu tolsamal 1. aprilli õhtul, istus ja lõi kokku oma kuusaaki ning pööras aeg-ajalt pilgu oma seinasuuruselt aknast välja lamedale liivasele maastikule, mida hämaralt valgustasid tema selja taha jääva linna tuled. Tolles füüsilises ja emotsionaalses kõrbes koges ta õnne, või midagi nii sarnast õnnele, kui ta iial leida võis. Märtsis olid ta tüdrukud teeninud 46 000 dollarit, millest tema võttis endale 23 000; pärast kümne protsendi tasumist Vennaskonnale loa eest tegutseda Banaaninina Maldonado sõduritest ahistamatult jäi alles kena 20 700 dollariline kasum, kõik puha maksuvaba. Väike Carmel, kes oli viie jala ja kahe tolli pikkune ning nukra nirgi näoga, säras arvutust lõpetades;

tema emotsioon oli tavaliste mõistete abil sama väljendamatult nagu äsja linna surnukuuri sisse murdnud nekrofiili oma. Ta oli oma tüdrukutega läbi proovinud kõik võimalikud sugulised kombinatsioonid; ükski neist ei pakkunud talle sama meeldivat erutusvärinat, kui kuu lõpus sellise summa nägemine.

Ta ei teadnud, et enne 1. maid on tal lisaks veel viis miljonit dollarit ja temast on nagu muuseas saanud kõige tähtsam inimolend maa peal. Kui oleksite üritanud talle seda selgitada, oleks ta kõik muu kõrvale lükanud ja küsinud vaid: «See viis miljonit — kui mitu kõri ma läbi löikama pean, et sellele *käpp peale saada?*»

Ent pidage: võtke välja atlas ja otsige üles Aafrika. Libistage pilk alla mööda mandri läänerannikut, kuni jõuate Ekvatoriaal-Guineani. Peatuge käänaku juures, kus osa Atlandi ookeanist kaardub sissepoole ja muutub Biafra laheks. Te märkate väikeste saarte jada; edasi näete, et üks neist ongi Fernando Poo. Seal, Santa Isobeli nimelises pealinnas, luges kapten Ernesto Tequilla y Mota 1970. aastate algupoolel hoolikalt aina uuesti ja uuesti läbi Edward Luttwaki teost «Riigipööre: praktiline käsiraamat» ning tegeles rahulolevalt Luttwaki täiusliku riigipöörde valemi rakendamisega Santa Isobelile. Ta koostas ajakava, värbas ürituse poolele mõned kaasohvitserid, moodustas klikki ja käivitas asjade sellise sättimise aeglase protsessi, mille tulemusel Ekvatoriaal-Guineale tõenäoliselt ustavaks jäävad ohvitserid oleksid riigipöörde toimumise ajal pealinnast vähemalt 48 tunni tee kaugusel käsku täitmas. Ta visandas oma uue valitsuse väljastatava esimese proklamatsiooni mustandi; see võttis saare võimsamate vasak- ja paremäärmuslaste rühmade paremad loosungid ja põimis need kindlalt hambutu liberaalkonservatismi maniokitärglise-laadsesse konteksti. See sobis oivaliselt Luttwaki retseptiga, andes igale saarlasele killukese lootust, et uus režiim hakkab edendama just tema huvisid ja vaateid. Ning pärast kolme aasta pikkust planeerimist andis ta hoobi: vana režiimi võtmeisikud pandi kiiresti

ja valutult koduaresti; vandenõulastest ohvitseridele alluvad väed hõlvasid elektriijaamad ja ajalehtede toimetused; vastse Fernando Poo Rahvavabariigi süütult fašisto-konservatiiv-liberaal-kommunistlik väljakuulutus-proklamatsioon edastati maailmale ühest Santa Isobeli raadiojaamast. Ernesto Tequilla y Mota oli saavutanud oma eesmärgi — edutamise kaptenist generalissimuseks ühe hoobiga. Nüüd viimaks hakkas ta mõtlema selle üle, kuidas peaks riiki juhtima. Küllap tuleb tal läbi lugeda mõni uus raamat, ning ta lootis, et see on sama hea kui Luttwaki uurimustöö riigi ülevõtmisest. See oli 14. märtsil.

15. märtsil ei teadnud Fernando Poo nimegi ükski esindajatekoja liige, ükski senaator, ükski valitsusametnik ega üldse keegi peale ühe mehe armee ülemjuhatuses. Tegelikult esimene asi, mida president tegi, kui CIA aruanne tol pärastlõunal tema lauale maandus, oli küsida oma sekretärit: «Kus kuradi kohas on Fernando Poo?»

Saul, kes tajus äkki erilise selgusega oma vanadust ja tundis end järsku väsinumana kui iial varem, võttis prillid eest ja hõõrus neid taskurätiga. «Minu aukraad on sinu omast kõrgem,» alustas ta.

Muldoon muigas. «Ma juba aiman, mis nüüd tuleb.»

Saul jätkas metoodiliselt: «Mis sa arvad, kes su personali seast on CIA topeltagent?»

«Robinsonis olen kindel ja Lehrmanit kahtlustan.»

«Mõlemad peavad lendama. Riskida ei saa.»

«Ma lasen nad hommikul kombluspolitseisse üle viia. Kuidas su enda meestega on?»

«Ma arvan, et neid on kolm, ja nemad lendavad ka.»

«Komblusosakond kindlasti rõõmustab personali juurdekasvu üle.»

Saul läitis uuesti piibu. «Veel üks asi. Võimalik, et meiega võtab ühendust FBI.»

«Tõepoolest.»

«Neile ei ütle midagi.»

«Sa nõuad sellega seoses ikka hirmus palju, Saul.»

«Mõnikord peab vaistu usaldama. Lepime kokku, et sellest saab üks tõsine juhtum.»

«Väga tõsine juhtum,» noogutas Muldoon.

«Siis teeme nii, nagu mina ütlen.»

«Vaatame neljandat kirja,» sõnas Muldoon kõlatult. Nad lugesid:

PROJEKT ILLUMINATI: MEMO #4

7/24

J. M.:

Siin on kiri, mis ilmus mõne aasta eest «Playboys» («Playboy nõuandenurk», «Playboy», aprill 1969, lk 62–64):

Hiljuti kuulsin, kuidas üks parempoolsete vaadetega vanamees — mu vanavanemate sõber — kinnitas, et praegu Ameerikas toimuva atentaatide laine taga on salaühing nimega Illuminati. Ta ütles, et illuminaadid on tegutsenud läbi kogu ajaloo, neile kuuluvad rahvusvahelised panganduskartellid, nad kõik on olnud 32. astme vabamüürlased ning olid teada Ian Flemingile, kes kujutas neid oma James Bondi-raamatutes ühinguna Spectre — mille eest illuminaadid hr Flemingi kõrvaldasid. Alguses tundus see kõik mulle paranoilise luuluna. Siis aga lugesin ajalehest «The New Yorker», et Allan Chapman, üks Jim Garrisoni uurijaist John Kennedy atentaadi New Orleansi juurdlusrühmas, usub, et illuminaatide ühing on tegelikult olemas...

«Playboy» tembeldas muidugi kogu idee naeruväärseks ja sedastas sarnaselt «Encyclopædia Britannicæle» stamploole sellest, et illuminaadid lõpetasid tegevuse 1785. aastal.

Pat

Pricefixer torkas pea kohviku ukse vahelt sisse. «Üks minut?» päris ta.

«Mis on?» küsis Muldoon vastu.

«Peter Jackson on siin. Tema ongi see abitoimetaja, kellele ma helistasin. Ta rääkis mulle just oma viimasest kohtumisest toimetaja Joseph Malikuga enne Maliku kadumist.»

«Kutsu ta sisse,» kostis Muldoon.

Peter Jackson oli mustanahaline mees — tõeliselt must, mitte pruun ega tõmmu. Ta kandis kevadilmast hoolimata vesti. Samuti oli ta politseinike suhtes ilmselgelt umbusklik. Saul märkas seda kohe ja hakkas mõtlema, kuidas sellest üle saada — ja samal ajal täheldas ta Muldooni ilme mahenemist, mis andis mõista, et temagi on seda märganud ja on valmis solvuma.

«Istuge,» sõnas Saul südamlikult, «ja rääkige meile seda, mida te äsja tolele teisele politseinikule rääkisite.» Närviliste tüüpide puhul oli mõistlik lähenemine esiteks politseiniku rollist loobuda ja püüda jätta endast mulje kui kellestki teisest — kellestki, kes küsib juba loomu poolest palju küsimusi. Saul hakkas omandama enda perearsti isikupära, mida ta sellistel puhkudel enamasti rakendas. Ta püüdis end veenda, et tal ripub kaelas stetoskoop.

«Noh,» alustas Jackson Harvardi aktsendiga, «tõenäoliselt pole see tähtiski. Võib-olla on tegu lihtsalt kokkusattumusega.»

«Suurem osa asju, mis me kuuleme, on lihtsalt tähtsusetud kokkusattumused,» ütles Saul õrnalt. «Aga meie töö on kuulata.»

«Kõik peale põrunud äärmuslaste on selle asja nüüdseks sinnapaika jätnud,» ütles Jackson. «Mind üllatas väga, kui Joe teatas mulle, millesse ta ajakirja mässida kavatseb.» Ta katkestas jutu ja takseeriis uurijate osavõtmatuid nägusid; sealt suurt midagi leidmata jätkas ta vastu tahtmist. «See oli möödunud reedel. Joe ütles, et tal on huvitav juhtlõng ja et ta määrab sellega tegelema toimetuse ajakirjaniku. Ta tahtis taaskäi-

vitada Martin Luther Kingi ja vendade Kennedyte atentaatide juurdluse.»

Saul vältis hoolikalt Muldooni pilku ja nihutas sama ettevaatlikult oma kaabu laual lebavate memorandumite peale. «Vabandage mind hetkeks,» ütles ta viisakalt ja lahkus kohvikust.

Ta leidis fuajeest telefoniputka ja valis oma koduse numbri. Rebecca võttis toru pärast kolmandat helinat; ilmselt ei olnud ta pärast Sauli lahkumist edasi magama jäänud. «Saul?» küsis ta, aimates, kes sellisel kellaajal helistada võiks.

«Mul tuleb pikk öö,» teatas Saul.

«Oh, kurat küll.»

«Ma tean, kullake. Aga see on üks sindrima sitke juhtum!»

Rebecca ohkas. «Vedas, et me enne öhtul natuke hullasime. Muidu oleksin marus.»

Saul mõtles korraga, kuidas võiks see vestlus paista kõrvaltvaatajale. Kuuekümnendaastane mees ja kahekümne viie aastane naine. Ja kui nad veel teaksid, et kui me kohtusime, oli Rebecca lits ja heroiinarkomaan...

«Tead, mis ma teen?» Rebecca madaldas häält. «Ma võtan öösärgi seljast ja viskan teki jalutsisse ja siis leban siin alasti, mõtlen sinule ja ootan.»

Saul naeratas. «Minuvanune mees ei peaks pärast seda, mida ma ennistegin, suutma sellise asja peale reageerida.»

«Aga sa reageerisid ju, eks?» Naise hääl oli enesekindel ja sensuaalne.

«Muidugi reageerisin. Ma ei saa nüüd paar minutit telefoni-putkast väljuda.»

Rebecca itsitas vaikselt ja lausus: «Ma ootan...»

«Armastan sind,» kostis Saul, üllatudes (nagu alati) selle väite lihtsa tõesuse üle temavanuse mehe jaoks. Kui nii edasi

läheb, ei saagi ma siit putkast välja, mõtles ta. «Kuule,» lisis ta kiirustades, «vahetame teemat, enne kui ma pean appi võtma keskkoolipoisi patuvõtted. Mida sa tead illuminaatidest?» Rebecca oli ülikoolis põhiainena õppinud antropoloogiat ja kõrvalainena psühholoogiat, enne kui uimastimaailm ta neelas ja ta langes kuristikku, millest Saul ta päästis; Rebecca laialdased teadmised hämmastasid teda tihti.

«See on nali,» ütles naine.

«Mis asi?»

«Nali. Kamp Berkeley tudengeid algatas selle millalgi kuuekümne kuuendal või kuuekümne seitsmendal.»

«Ei, ma ei küsinud seda. Ma räägin Itaalia ja Hispaania ja Saksa viieteistkümnenda sajandi algupärastest illuminaatidest. Tead neid?»

«Ah, see on selle nalja taust. Vaata, mõned parempoolsete vaadetega ajaloolased usuvad, et illuminaadid tegutsevad ikka veel, mispeale need üliõpilased asutasid Berkeley linnakus Illuminati haruühingu ning hakkasid väljastama pressiteateid kõiksugu kummalistel teemadel, et inimestel, kes tahavad vandenõudesse uskuda, oleks tõendeid, millele osutada. Midagi muud selle taga pole. Tudengihuumor.»

Ma väga loodan, mõtles Saul. «Ja kuidas on islami ismailiitide sektiga?»

«Neil on kakskümmend kolm üksust, kuid Aga Khan on nende kõigi juht. Sekt asutati umbes, oh, ma arvan et 1090. aasta paiku, ja alguses kiusati neid taga, aga nüüd on nad osa ortodokssest moslemiusust. Neil on mõned üsna kummalised doktriinid. Asutaja Hassan-i Sabbah õpetas, et miski pole tõsi ja kõik on lubatud. Ta elas oma ideede kohaselt; sõna «assassiin» — salamõrtsukas — on tema nime moonutatud tuletis.»

«Veel midagi?»

«Jah, kui ma nüüd mõtlema hakkkan. Sabbah tõi läänemaa-

ilmasse marihuaana, India kaudu. Ka sõna «hašiš» tuleb tema nimest.»

«See on üks ränkraske juhtum,» teatas Saul, «ja nüüd, kui ma saan koridoris valvavat patrullpolitseinikku šokeerimata telefoniputkast lahkuda, asun uuesti selle kallale. Ära ütle enam midagi, mis mind erutaks. Palun.»

«Ei ütle. Ma lihtsalt leban siin alasti ja...»

«Head aega.»

«Head aega,» vastas naine naerdes.

Saul pani toru kulmu kortsutades hargile. Goodmani vaist, ütlesid teised uurijad selle kohta; see on viis, kuidas mõelda faktide taha ja nende ümber ringi, viis tajuda *tervikuid*, näha, et fakti number üks ja fakti number kaks vahel peab olema seos, isegi kui sellist seost veel kusagilt ei paista. Ja ma tean. Illuminaadid on olemas hoolimata sellest, kas nood jõmpsikad Berkeleys teevad nalja või mitte.

Sauli keskendumus hajus ja ta sai aru, kus kohas ta on. Esimest korda märkas ta ukstel kleebist:

SEE TELEFONIPUTKA ON RESERVEERITUD CLARK KENTI TARBEKS

Ta muigas: intellektuaali stiilis nali. Tõenäoliselt on selle taga keegi ajakirjast.

Ta jalutas mõtteid mölgutades tagasi kohvikusse. «Miski pole tõsi. Kõik on lubatud.» Sellise doktriini toel on inimesed võimelised... Ta võdistas õlgu. Pildid Buchenwaldist ja Belsenist, juutidest, kes oleksid võinud olla tema...

Kui ta taas kohvikusse sisenes, tõstis Peter Jackson pilgu. Intelligentne, uudsihimulik mustanahaline nägu. Muldoon oli sama osavõtmatu ilmega nagu Rushmore'i mäge kaunistavad

kivinäod. «Mad Dogi* linn Texase osariigis oli see koht, kus Maliku arvates asus nende... salamõrtsukate... peakorter,» teatas Muldoon. «Sinna see ajakirjanik saadetigi.»

«Mis oli ajakirjaniku nimi?» päris Saul.

«George Dorn,» vastas Muldoon. «Noor poiss, endine SDS-lane**. Kunagi seisis ta üsna lähedal Weathermeni fraktsioonile.»

Hagbard Celine'i hiidarvuti TUKSIS — Tõeliselt Univeraalne Kalkulaator Süstemaatilise Informatsiooni Sorteerimiseks*** — kujutas endast põhimõtteliselt üsna keerukat varianti tolle aja standardsest ise programmeeruvast algoritmilisest loogikaseadmest; nimetus oli üks Hagbardi veiderdusi. TUKSISE tegelik pretensioon ainulaadsusele oli programmeeritud stohhastiline protsess, mille vahendusel ta võis «visata» «I Chingi» heksagramme, lugedes suvalise lahtise vooluringi katkestatud (*yin*) jooneks ja suvalise suletud vooluringi terviklikuks (*yang*) jooneks, kuni leitud oli kuus seesugust «joont». Küsinud nõu oma mälu plokkidest, kuhu oli talletatud kogu «I Chingi» interpreteerimise traditsioon, ja seejärel korreleerides oma jooks vaid skanne tolle päeva poliitilistest, majanduslikest, meteoroloogilistest, astrooloogilistest, astronoomilistest ja tehnoloogilistest ekstrentilisustest, oli võimeline pakkuma sellist lugemist heksagrammist, mis Hagardi meelest ühendas endas parimad teaduslikud ja okultsed meetodid tulevikutrendide täheldamiseks. 13. märtsil tekitas stohhastiline muster heksagrammi number 23, «löhenemine». Seejärel tõlgendas TUKSIS:

* *Mad dog* — ingl k «marukoer».

** SDS ehk Tudengid Demokraatliku Ühiskonna eest (*Students for Democratic Society*) oli 1960. aastatel tegutsenud radikaalne poliitiline organisatsioon USA-s.

*** TUKSIS — algupärandis *FUCKUP (First Universal Cybernetic-Kinetic-Ultramicro-Programmer)*.

See traditsiooniliselt õnnetusttoov märk on sama, mille heitsid Altantise preestrid oma mandri hävitamise eelõhtul ning seda seostatakse enamasti hukkumisega vee läbi. Muud võnked seonduvad selle maavärinate, tuulispaskade ja sarnaste katastroofidega, nagu ka haiguse, määndumise ja morbiidsusega.

Esimene korrelatsioon seondub tasakaalutusega tehnoloogilise kiirenduse ja poliitilise taandarengu vahel, mis on kogu planeedi ulatuses toimunud üha laieneval ohutasemel alates 1914. aastast, eriti aga alates 1964. aastast. Lahkumine on põhimõtteliselt jurist-poliitikute skisoidne ja vastuoluline püüd administreerida ülemaailmset tehnoloogiat, mille mehhanismide mõistmiseks neil puudub haridus ja mille *gestalt*-suundumusi nad iganenud renessansslikeks rahvusriikideks killustumisega häirivad.

Kolmas maailmasõda on ilmselt kohe puhkemas ning arvestades keemilise ja bioloogilise sõjapidamise vallas tehtud edusamme konjuktisioonis heksagrammi number 23 tõevõngetega, on ka katku või närvigaasirünnaku vallandumine sama tõenäoline kui termotuumakatastroof.

Üldine prognoos: hulgaliselt massihävituslikke rünnakuid.

Eksisteerib väike lootus kerkiva mustri ärahoidmiseks kiirete, korrektsete sammude astumise läbi. Sellise ärahoidmise tõenäosus on $0,17 \pm 0,05\%$.

Süüdistada pole kedagi.

«Ah et pole süüdistada? *Sittagi!*» märatses Hagbard; kiiresti programmis ta TUKSISE ümber, et too loeks ette maailmapoliitika võtmekujude ja biokeemilise sõjakunsti võtmeteadurite tihendatud süühobiograafiad.

Esimene unenägu tabas Dr Charles Oceangoingut 2. veebruaril — rohkem kui kuu aega enne seda, kui TUKSIS võnked ära tundis. Ta oli, nagu tema puhul tavaline, teadlik sellest, et ta näeb und, ning nägemus jumitust püramiidist, mis paistis ringi kõndivat või vantsivat, ei tähendanud tema jaoks midagi ja haihtus kiiresti. Nüüd paistis ta vaatavat DNA topeltheeliksi